

Titz, Karel

[Sv. Sigismund, král burgundský. - Tradiční úcta k němu v městě Arles. - Korunovace Karla IV. za krále arlesského; jeho resignace; zpráva kronikáře Noble de Lalauzière]

In: Titz, Karel. *O původu jména Žižka*. Brno: Filosofická fakulta, 1924, pp. [33]-35

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/126447>

Access Date: 24. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

8.

R. 516 dostal se *Sigismund*¹ po svém bratru Gondebaudovi na trůn králů burgundských. Vychován byv původně v ariánství, obrátil se na katolictví. R. 516 založil klášter v Agaunu; to je dnes ves S. Maurice v kantonu Valais (Wallis) u vtoku Rhôny do jezera ženevského. Měl spory se svými biskupy, mezi nimiž byl sv. Avite a sv. Apollinaire, urovnalo se to však, a on pak klášterům přál. Ovdověv po Amalberze, deeri to Theodoricha Velikého, oženil se po druhé s Konstancí z družiny své první ženy a splodiv s ní dvě děti, da, ve spánku zardousiti návodem této Konstancie r. 523 syna Sigerical jež měl z prvního manželství. Následujícího roku 524 vtrhli do jeho říše tři synové Chlodvíkovi: Chlodomír, Childebert a Lothar. *Sigismund* byl přemožen, vydán Chlodomirovi, králi Orléanskému, doveden do zajetí do Orléansu a tam utracen. (vhozen do studny i se ženou a dvěma dětmi). Ač zabil vlastního syna (za to se kál v slzách a na modlitbách v klášteře v Agaunu), církev ho neváhala zařaditi mezi svaté, pro četná dobrodíní, jimiž byl zahrnul kláštery, a ctí jej jako mučedníka, slavíc jeho svátek 2. května.

Tolik naše prameny. Avšak legenda o sv. *Zigmundu*, zapsaná v Liber viaticus, chovaném v Národním Museu v Praze — o této knize ještě uslyšíme —, ví více o zázracích našeho světce: Po tři léta svítilo nad onou studnou světlo, pak hlas andělský poručil Venerandovi, opatu z Agaunu, aby si vyprosil a v klášteře svém pochoval tělo sv. *Zigmunda*. To se stalo a nad hrobem *Zigmundovým* děly se zázraky: každý, kdo se srdcem věřícím přišel, vyhojil se od čtvrtodenní zimnice a jiných chorób².

My však, znajíce dějiny odboje jihu provençalského proti severní Francii, tušíme, že v kanonisaci *Zigmundově* je kus protestu Provence, rychle romanisovaných a pokřtěných Burgundionů a vůbec celého kulturního Jihu (Midi) proti frankým dobyvatelům-barbarům.

¹ Literatura: článek M. Proua v La Grande Encyclopédie, dále Lalanne: Dictionnaire historique de la France, článek v Le Grand Larousse atd.

² Sign. rkps. XIII A 12, fol. 304 a dále. Opsal mi kapitoly ty se vzácnou laskavostí pan doc. dr. V. Hrubý.

Ač tedy sv. *Zigmund* nebyl pohřben v sídelním městě království arelatského, dolnoburgundského, v městě Arles totiž, latinsky zvaném *Arelates*, provenčalsky *Arle*, přece památka na něj zachovávala se tam v městě tom pietně a zachovává se aspoň trochu i dnes. Ostatky jeho sice nikdy nebyly v Arles — o tom svědčí inventář relikvií metropolitního kostela sv. Trophima v Arles z 8. ledna 1293¹.

A přece po celá staletí podrželi Arlešané jméno sv. *Sigismonda* jako křestní jméno v mnoha rodinách a odevzdávali si je otcové dětem, a to nejen měšťané z Arles, nýbrž i celý ten kraj². Dělo se tak ve vzpomínkách na bývalou slávu království Arelatského a jeho hlavního města. Jinde než v Arles jméno toto nebylo a není známo³. A i v Arles se na ně dnes pozapomíná, i Arlešané („lis Arlaten“) ztrácejí smysl pro tradici⁴.

A sem do starého a krásného města Arles, zachovávající pravděpodobně tradici o svatém králi *Sigismondovi*, přišel r. 1365 náš král Karel IV., otec vlasti. Dlelť toho roku právě v Avignoně, kdež jednal s papežem „o některých obecných věcech křesťanstva“, jak praví Tomek, Dějepis města Prahy 2, 54. Z Avignonu došel Karel IV. dne 4. června 1365 do Arles ve skvělém průvodu a byl korunován za krále království dolnoburgundského, arelatského. Byl králem té země dolnoburgundské posledním.

O tom máme z *Abrégé chronologique de l'histoire d'Arles* par

¹ Není v něm zmínky o ostatcích sv. *Zigmunda*. Otiskl inventář ten V. Albanès v *Gallia christiana novissima*... Arles, col. 1002—1003 (podle zprávy p. Busqueta, archiváře departementu Bouches-du-Rhône v Marseille).

² Tak mi potvrdil p. G. Ratyé, archivář a bibliotekář města Arles.

³ Největší slovník provenčalský, Mistralův *Lou tresor dou felibrige*, ví o našem *Sant Sigismound* jen tolik, že ho vzývají v městě Narbonne jako patrona deště, protože jedna studně má po něm jméno. — Není tušíme bez zajímavosti, že kronikář francouzský Monstrelet, nar. asi r. 1390, zemřelý r. 1453, píše ve svém díle (*La Chronique d'Enguerran de Monstrelet*) krále českého Zigmunda vedle *Sigismont*, sv. 5, 83, *Saigremont*, ba i *Sagimont*, sv. 6, 161; asi mu bylo jméno to cizí.

⁴ Pan Marius Jouveau, jenž prodel v Arles přes 20 let, napsal mi: „Tradice mizejí v Arles jako jinde, více však než jinde od té doby, co do Arles přenesla své dílny dráha P. L. M. (dráha z Paříže do Marseille, zvaná Paris—Lyon—Méditerranée) a co sem přešlo mnoho dělnictva z Oullins. I příjmi *Sigismond* mizí. Arlesští starají se mnohem méně o svého starého krále než o hrdiny kina. Které kusy filmové jsou v modě, pozná se podle seznamu narozených: Sigismond mizí a Fatty vládne.“ — Laskavostí dra B. Tenory, profesora českého oddělení lycea Carnotova v Dijonu. dostalo se mi zprávy, že informace svrchu uvedené stala se panu Jouveau podnětem k článku „Noum de batisme“, uveřejněnému provenčalsky v listě „Petit Marseillais“ dne 16. dubna 1924, v němž se vyjadřují stejné stesky a konstatuje se na konec i vliv modních románů na křestní jména:

Noble de Lalauzière vypsanou kapitolu: Couronnement de l'empereur Charles IV., dernier roi d'Arles. Není u nás známá, ale liší se od zprávy, kterou Nováček podává podle listin vatikánských jen tím, že podle ní Karel IV. přišel 4. června 1364 a korunován byl den na to, ve středu. Lalauzièrovi se přihodil omyl, stalo se to nad pochybu jistě r. 1365. Pak je tam rovněž tvrzení, že v Arles Karel IV. pobyl dva měsíce, podle Nováčka však pouze dva dni.

Avšak obratnou a taktní politikou francouzského krále donucen byl Karel IV. vzdáti se království arlesského; o tom praví Lalauzière: Ce fut là (totiž ve Villeneuve, je to město přímo u Avignonu na pravém břehu Rhôny, oddělené od něho jen mostem) que l'Empereur se démit volontairement de la souveraineté et du titre du roi d'Arles en faveur de Charles V., roi de France, pour réparer l'injustice que le roi Charles le Chauve avait fait en démembrant de ses états ce royaume en faveur du glorieux Boson, son beau-frère. (Ve Villeneuve zřekl se císař dobrovolně samostatného území i titulu krále z Arles ve prospěch Karla V., krále francouzského, aby napravil bezprávi, jež byl udělal král Karel Holý, odděliv od Francie toto království ve prospěch svého švakra, slavného Bosona.“

Tak tedy byla asi oslazená Karlovi hořká pilulka, ale z francouzských pramenů nezvidáme ani slovíčko o sv. *Zigmundovi*.

9.

A přece můžeme souditi, že Karel IV., jeda na korunovaci do Arles, kromě záměrů politických měl i jiný úmysl, totiž získati celé tělo sv. *Zigmunda*, krále dolnoburgundského. Pobýváje totiž r. 1354 a 1355 v Itálii, kdež byl korunován za římského císaře, obdržel Karel IV. tělo sv. Víta, patrona země české, „et aliorum sanctorum plura corpora et reliquias“ (kronika Beneše z Weitmile, Prameny 4, 524; Tomek, Děje města Prahy 2, str. 32).

Jaké byly ty ostatky, nevědělo se, dokud Šittler a Podlaha ve spise Chrámový poklad u sv. Víta v Praze r. 1903 neotiskli inventáře z těchto let. Na str. 47 uvedeného spisu čteme: „R. 1355 získal Karel ještě — nepovědomo, kde — také tyto ostatky: ... velkou část hlavy sv. *Zigmunda*, krále burgundského.“ K tomu se v poznámce 19 citují dva inventáře: inv. I, 307 z r. 1354 a tam se čtou slova psaná jinou rukou, tedy snad z konce toho roku: Magna pars capitis sancti *Sigismundi*, regis Burgundiae et martyris. V inv. II, 23 z r. 1355: